

**СЕКЦІЯ
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

УДК 159.99:316.47

Вагабова А.О.

асистент кафедри практичної психології

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФЕНОМЕНУ ПЕРЕЖИВАННЯ
В МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ**

На сучасному етапі розвитку психологічної науки проблема вивчення міжособистісних стосунків цікавить багатьох дослідників. Велика кількість досліджень зазначає міжособистісні стосунки як один із головних чинників визначення якості життя та переживання благополуччя людиною.

Завдяки теоретичному аналізу проблеми взаємин ми дійшли висновку щодо багатогранності цього соціально-психологічного феномену. Саме тому ми маємо можливість спостерігати різноманіття наукових поглядів на певні змістовні характеристики міжособистісних відносин. Деякі автори відзначають, що ми стаємо здатними зрозуміти природу міжособистісних стосунків лише за умови їх виокремлення із стосунків суспільних. Тому як перший тип стосунків ґрунтується й розвивається безпосередньо на підставі емоційно-почуттєвих проявів особистості [3].

Нашим науковим інтересом є саме вивчення взаємозв'язку особливостей побудови міжособистісних стосунків та формування й прояву переживань особистості. Тому поняття міжособистісних відносин ми розглядаємо як взаємини людей, що формуються в процесі безпосередньої взаємодії, мають неформальний характер, містять емоційно забарвлену та обопільно значущу оцінку партнерів по спілкуванню, й певним чином суб'єктивно переживаються.

М.М. Обозовим була запропонована ієрархічна система міжособистісних стосунків (відносини знайомства, приятелювання, товариські, дружні, любовні, подружні й родинні відносини). При розгляданні кожного типу відносин, автор обирає головним критерієм диференціації глибину залучення особистості. Наскільки багатогранно «Я» особистості залучається до міжособистісних стосунків, настільки іншій людині стає зрозумілим внутрішній світ свого партнера за взаєминами [1].

Деякі дослідники зазначають, що саме переживання є одним із головних елементів структури внутрішнього світу людини. Динаміка переживань має взаємозв'язок з розвитком внутрішнього світу особистості, з формуванням особистісної зрілості й рефлексивної здатності до усвідомлення суб'єктивно-значимих подій. Саме тому переживання, що має в своїй основі ціннісну значимість для людини, може певним чином змінювати особливості міжособистісних стосунків [2].

Отже, на нашу думку, суттєвою властивістю переживання є ціннісно-сміслова особливість цього феномену, що підкреслює індивідуальність його появи та розвиток. Достатньо вагомим є взаємозв'язок динаміки та змісту переживання. Процес розвитку особистості й зміни, що відбуваються протягом життєвого шляху, безпосередньо відображаються на трансформації міжособистісних стосунків. Це в свою чергу може призводити до змін первісного змісту переживання.

Завдяки теоретико-методологічному вивченню проблеми переживання виокремлюють декілька змістовних компонентів цього феномену. Емоційна модальність є першим елементом в структурі переживання, яка визначає наявність певного емоційного вираження особистістю (позитивного чи навпаки). Це свідчить про те, що людина в міжособистісних стосунках має можливість переживати усі види почуттів, як негативної модальності (наприклад, страждання), так й позитивної (любов, щастя). Але важливо відрізнити звичайне емоційне забарвлення від суб'єктивних переживань, здатних змінювати внутрішній світ особистості.

Взаємини, які характеризуються певною динамікою, актуальністю й значимістю для особистості, мають вплив на такий компонент переживання, як тривалість. Цей компонент визначає як час існування, так й зміст взаємин. Завдяки часовому виміру й змісту переживання залежить його інтенсивність. Ступінь вираженості певним чином впливає на якість міжособистісних стосунків, на побудову конструктивних або навпаки деструктивних взаємин.

Саме тому, ми дійшли висновків, що психологічні аспекти феномену переживання безпосередньо впливають на особливості побудови міжособистісних стосунків, на їх трансформацію та розвиток, на рефлексивну здатність кожної особистості усвідомлювати себе в цих взаєминах та емоційно-почуттєво відчувати й проявляти. Та навпаки, зміст міжособистісних взаємин виступає одним з важливих чинників формування та зміни переживання особистості.

Література

1. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений / Н.Н. Обозов. – К., 1990. – 191 с.
2. Папуча М.В. Внутрішній світ людини та його становлення: наук. моногр. / М.В. Папуча. – 2011. – 655 с.
3. Савчин М.В. Соціальна психологія: навч. пос. / М.В. Савчин. – Дрогобич: Відродження. – 2000. – 274 с.